

ŠTA URADITI AKO SMATRATE DA STE IZLOŽENI UZNEMIRAVANJU

- » **Znajte svoja prava** – Upoznajte se s propisima (npr. Zakonom o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini i Smjernicama za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u pravosudnim institucijama u Bosni i Hercegovini).
- » **Suočite se sa osobom koja vas uznemirava** – Jasno i čvrsto recite osobi koja vas uznemirava da je njeno ponašanje uvredljivo, naglasite da niste zainteresirani, i da želite da s tim ponašanjem odmah prestane. Pošaljite jasne i direktne signale. Dajte do znanja osobi koja vas uznemirava da ćete poduzeti daljnje mjere ako ne zaustavi takvo ponašanje. Moguće je da ta osoba ne shvata da je određeno ponašanje uvredljivo. Ako za vas nije prihvatljivo da se direktno obratite toj osobi, možete joj napisati pismo ili email, ili zamoliti nekog trećeg da joj kaže da zaustavi svoje neprimjereno ponašanje.
- » **Potražite informacije i podršku** – Savjetnici/e za pitanja seksualnog uznemiravanja mogu vam dati podršku i savjet o internoj politici i procedurama. Obratite im se. Oni vam mogu pomoći da riješite svoje bojazni i neželjenu situaciju.
- » **Znajte svoje lične granice** – Shvatite šta je za vas uredno, a šta *nije* uredno u profesionalnom okruženju.

- » **Vodite detaljnu evidenciju** – Važno je voditi evidenciju o incidentima uznemiravanja. Zabilježite šta se desilo, vrijeme, datum, mjesto, ko je bio prisutan, kako ste se osjećali zbog toga, te kako je to utjecalo na vaš život. Evidenciju je poželjno držati van radnog prostora, na sigurnom mjestu. Osim toga, poželjno je voditi pismeni trag o svim neželjenim incidentima/radnjama, koji može biti od posebne koristi prilikom pokretanja odgovarajućih sudskih i/ili upravnih postupaka zaštite.

Šta god da odlučite, zapamtite...

- » **Ne krivite sebe** – Seksualno uznemiravanje nije nešto što možete sami izazvati.
- » **Ne odlažite** – Odlaganjem djelovanja u slučajevima seksualnog uznemiravanja samo se povećava vjerovatnoća da će se uznemiravanje nastaviti.
- » **Ne oklijevajte da zatražite pomoć** – Šutnjom omogućavate da se seksualno uznemiravanje nastavi. Postoje dobre šanse da vi niste jedina žrtva. Ako progovorite, možda ćete spriječiti uznemiravanje i drugih osoba.

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Ovaj materijal je štampan uz podršku američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine odgovorno je za sadržaj ovog materijala i stavovi koji su ovdje izneseni ne odražavaju nužno stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

**ZAUSTAVIMO
SEKSUALNO I
RODNO ZASNOVANO
UZNEMIRAVANJE
U BH. PRAVOSUĐU**

ŠTA JE SEKSUALNO I RODNO ZASNOVANO UZNEMIRAVANJE?

Seksualno i rodno zasnovano uznemiravanje predstavlja zabranjeno ponašanje između sudija/sutkinja, tužilaca/tužiteljica i službenih osoba zaposlenih u pravosudnim organima.

Seksualno uznemiravanje je *neželjeno ponašanje* seksualne prirode, zbog kojeg se određena osoba osjeća uvrijeđeno, poniženo ili zastrašeno. Neželjeno ponašanje mora sadržavati seksualni element, konotaciju ili implikaciju kako bi se okvalifikovalo kao “ponašanje seksualne prirode”. Seksualno uznemiravanje može se sastojati od različitih oblika verbalnog, neverbalnog ili fizičkog ponašanja seksualne prirode koje osoba izložena ovom ponašanju ne želi.

Rodno zasnovano uznemiravanje je *neželjeno ponašanje* u vezi sa rodom osobe, koje omalovažava, ponižava ili vrijeđa osobu u njenom svojstvu osobe muškog ili ženskog roda. Rodno zasnovano uznemiravanje predstavlja vrstu uznemiravanja koje se vrši zbog rodnih uloga žena i muškaraca u društvu, odnosno rodnih uloga koje se smatra da žene i muškarci trebaju da vrše. Rodno zasnovano uznemiravanje može se dogoditi ako su osobe maltretirane za ponašanje koje se percipira kao stereotipno karakteristično za njihov rod, ili zbog toga što ponašanje nije u skladu sa stereotipnim predodžbama o muškosti (rodnim ulogama i karakteristikama muškaraca) i ženstvenosti (rodnim ulogama i karakteristikama žena).

ZAŠTO JE POTREBNA PREVENCIJA SEKSUALNOG I RODNO ZASNOVANOG UZNEMIRAVANJA

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine ulaže ozbiljne napore u prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u bh. pravosudnim institucijama jer:

- » Seksualno i rodno zasnovano uznemiravanje predstavlja kršenje prava na zaštitu od diskriminacije.
- » Seksualno i rodno zasnovano uznemiravanje negativno utječe na zaposlene i na cijeli kolektiv i atmosferu u instituciji.
- » Seksualno i rodno zasnovano uznemiravanje na radnom mjestu je pojava koja uzrokuje visok nivo stresa i negativno utječe na fizičko i mentalno zdravlje zaposlenih.
- » Seksualno i rodno zasnovano uznemiravanje se odražava negativno na radnu motivaciju zaposlenih i cjelokupni učinak institucije.
- » Prevencija seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja doprinosi izgradnji pozitivne atmosfere u institucijama i pomaže u izgradnji odnosa poštovanja između zaposlenih u bh. pravosuđu.

Smjernice za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja je dokument koji je usvojilo Visoko sudsko i tužilačko vijeće u januaru 2015. godine. Svi sudovi i tužilaštva u BiH imaju obavezu upoznati nosioce i nositeljice pravosudnih funkcija i zaposlene sa smjernicama i načinima postupanja u ovim slučajevima. Smjernice promoviraju standarde ponašanja prema kojima se sa svim zaposlenima postupa sa dostojanstvom i poštovanjem, te omogućavaju zaposlenima rješavanje problema neželjenog ponašanja na povjerljiv način internim procedurama za preventivno djelovanje. Ukoliko već niste upoznati sa Smjernicama, preuzmite svoj primjerak na: <http://vstv.pravosudje.ba/>

